

I. M. MIHAŚVA,
здобувач кафедри права та
законотворчого процесу ХарPI НАДУ

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

У статті досліджуються форми, методи та зміст взаємовідносин підсистем публічної влади (органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій); принципи їх координаційної діяльності та реалізація делегованих повноважень.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування; місцеві державні адміністрації; форми та методи взаємодії органів влади; об'єкти взаємовідносин; зміст взаємовідносин; делегування повноважень; координація діяльності.

Зміни в політичній та економічній ситуації в Україні, що відбулися протягом останніх років, нестабільність суспільного розвитку, розриви налагоджених суспільних зв'язків поставили перед державою безліч складних правових, політичних, економічних і соціальних завдань, що вимагають невідкладного вирішення. Основною метою для України є формування правової демократичної держави і громадянського суспільства, які б відповідали світовим стандартам і забезпечували права, свободи та законні інтереси людини і громадянина. Для досягнення цієї мети велике значення має перегляд вироблених стереотипів управлінського мислення та перехід до нових форм і методів управління, нових механізмів взаємовідносин органів публічної влади для забезпечення ефективної роботи.

В умовах, коли місцеве самоврядування являє собою відносно самостійний інститут публічної влади, організаційно відокремлений від системи державних органів, проблема взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування набуває особливої актуальності. Визначення компетенції та розмежування повноважень цих органів пов'язано з певними правовими колізіями окремих положень законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації», через що ці органи часто вступають в конфлікти між собою.

Витоки конфліктів між місцевими державними адміністраціями (далі – МДА) та органами місцевого самоврядування (далі – ОМС) мають законодавчу основу, закладену в Конституції України, в якій недостатньо чітко визначено розподіл повноважень між ними. Це призвело до того, що Конституція України дає надмірно широкі повноваження МДА, що дозволяє останнім впливати на роботу ОМС.

На наш погляд, розмежування повноважень між органами публічної влади має не тільки теоретичну значущість (з огляду на існуючі правові колізії), а безпосередньо пов'язане з вирішенням низки практичних питань, зокрема: вдосконаленням організаційно-правового механізму прийняття ефективних управлінських рішень різними суб'єктами владних повноважень; визначенням правових засад відповідальності за надані/ненадані громадянам управлінські послуги тощо.

Об'єктом правовідносин між органами, що аналізуються, можна вважати широкий перелік завдань, які вирішуються при здійсненні повноважень МДА та ОМС, а саме: забезпечення прав і свобод людини і громадянина (наприклад, захист прав національних меншин); нормативно-правове регулювання соціально-забезпечувальних відносин та соціальний захист населення; охорона навколишнього природного середовища та інші об'єкти конституційно-правових відносин між вказаними органами публічної влади в залежності від специфіки цих відносин, положення їхніх суб'єктів і характеру зв'язків між ними.

Сучасна наука приділяє достатньо уваги вивченню інститутів публічної влади. Значна кількість наукових робіт присвячена аналізу сучасного становища та практичним рекомендаціям щодо становлення системи місцевого самоврядування в Україні та особливостям взаємодії її складових. Науковий інтерес являють дослідження проблем змісту засад місцевого самоврядування та їх закріплення в законодавстві, дослідження взаємовідносин та ефективності роботи органів публічної влади місцевого рівня, аналіз делегування повноважень, які проводили вітчизняні та

зарубіжні вчені С. Авак'ян, В. Бабаєв, М. Баймуратов, В. Борденюк, Ф. Веніславський, Є. Глухачов, О. Градовський, Т. Зражевська, В. Керецман, М. Ковалевський, В. Корж, А. Крусян, Р. Колишко, В. Куйбіда, В. Кампо, К. Колісник, Н. Колосова, В. Копейчиков, Б. Лазарєв, Н. Нижник, М. Пухтинський, О. Сушинський, О. Скаун, А. Толстоухов, М. Фарукшин, В. Чиркін та ін. Значна кількість наукових робіт, присвячених проблемам взаємовідносин в системі органів влади, свідчить про актуальність цієї теми і, водночас, про фрагментарність існуючих досліджень.

У літературі з державного управління висвітлюються лише окремі аспекти проблеми взаємодії підсистем публічної влади й відсутнє спеціальне комплексне дослідження координації та взаємодії МДА та ОМС. На наш погляд, дослідження цього питання є актуальним і потребує подальшого наукового дослідження. Метою даної статті є виявлення основних напрямів і організаційно-правових форм спільної діяльності МДА та ОМС у процесі здійснення ними управління на місцях та шляхи удосконалення їх взаємовідносин та координаційної діяльності.

Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування є складовими системи місцевих органів публічної влади. Наукове дослідження взаємовідносин цих органів не можливе без всебічного розгляду їх специфіки і тому передбачає їх аналіз як суб'єктів правових відносин, тобто відносин, які врегульовані нормами конституційного права України. Систему конституційно-правових норм, які закріплюють і регулюють всю сферу взаємин місцевих органів влади, складає окремий конституційно-правовий інститут – інститут взаємовідносин органів виконавчої влади на місцях - МДА та ОМС. Серед багатьох проблем, пов'язаних із становленням і розвитком місцевого самоврядування, є проблема взаємодії органів державної влади та ОМС. Конституція України закріпила організаційну відокремленість місцевого самоврядування від органів державної влади, але на практиці ефективне управління в усіх сферах життя суспільства неможливе без чітко налагодженого механізму їхньої взаємодії. На нашу

думку, в основі більшості неефективних управлінських рішень, спрямованих на досягнення економічних чи соціальних результатів, лежить недосконалий механізм координації досліджуваних органів.

Конституція України (п. 6 і 7 ст. 119) покладає на місцеві органи виконавчої влади обов'язок організації взаємодії з органами місцевого самоврядування та реалізацію делегованих відповідними радами владних повноважень. У частині виконання делегованих місцевим радами повноважень МДА підзвітні та підконтрольні відповідно обласним та районним радам (ч. 6 ст. 118) [7]. Витоки конфліктів між МДА та ОМС мають законодавчу основу, закладену в Конституції України та законах «Про місцеве самоврядування в Україні» й «Про місцеві державні адміністрації», в яких недостатньо чітко визначено розподіл повноважень між цими органами публічної влади, тобто закріплені за ними права та обов'язки відповідно до покладених на них завдань і функцій. Повноваження МДА визначено ст. 119 Конституції України та Законом України «Про місцеві державні адміністрації» і поділяються на власні та делеговані. Делеговані повноваження МДА – це повноваження, що їх набувають адміністрації шляхом передачі їм для виконання від інших суб'єктів за власним рішенням останніх або на підставі закону. Делегування повноважень, як один із способів встановлення компетенції місцевих органів, є важливою складовою частиною децентралізації виконавчої влади, що має велике значення для всіх процесів побудови правової держави і, зокрема, для підвищення ефективності діяльності системи місцевих органів публічної влади.

МДА здійснюють повноваження місцевого самоврядування, делеговані їм відповідними радами, а також повноваження органів виконавчої влади вищого рівня, делеговані їм у межах, визначених законами, Кабінетом Міністрів України. Передача МДА повноважень інших органів супроводжується передачею їм відповідних фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для здійснення цих повноважень. У процесі делегування повноважень делегуючий суб'єкт наділяє власними

повноваженнями делегованого суб'єкта. При цьому делегуючий суб'єкт формально не втрачає зазначені повноваження, вони залишаються в його компетенції, він лише надає право їх реалізації делегованому суб'єкту на певний час і на певній території. У делегованого ж суб'єкта внаслідок отримання делегованих повноважень розширюється перелік повноважень, але він є підконтрольним в частині виконання делегованих повноважень делегуючому суб'єкту.

Рішенням Харківської обласної ради від 28 квітня 1998 р. «Про делегування повноважень обласної ради» було делеговано низку повноважень Харківській обласній державній адміністрації (ХОДА). Так п. 1 цього рішення було здійснено передачу повноваження з підготовки і внесення на розгляд ради проектів програми соціально-економічного та культурного розвитку області та забезпечення виконання рішень ради з цих питань [16]. Задля контролю за здійсненням цих повноважень щорічно заслуховуються звіти голови обласної державної адміністрації про виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку Харківської області. Зазначеним рішенням п. 7 і 1 було делеговано ХОДА функцію управління майном, яке є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст області. Слід зазначити, що делегування повноважень обласної ради обласним державним адміністраціям є правом, а не обов'язком обласної ради. Тому обласна рада, для вдосконалення механізму управління майном, що є у спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст області та посилення економічні основи місцевого самоврядування в області рішенням від 26 жовтня 2006 р. «Про упорядкування питань управління майном, що є у спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст області» повертає собі повноваження з управління комунальним майном [15].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплює систему місцевого самоврядування (ст. 5), яка являє собою «цілісність елементів, що знаходяться у взаємозв'язках один з одним, з єдиними завданнями та цілями – найбільш повного задоволення інтересів

територіальних громад і максимально ефективного управління на місцях» [4, с. 66]. Відповідно до ч.2 ст.11 цього Закону, виконавчі органи міських рад з питань здійснення делегованих їм повноважень є підконтрольними і підзвітними відповідним органам виконавчої влади. Контроль за реалізацією виконавчими органами міських рад делегованих повноважень органів виконавчої влади здійснюють обласні державні адміністрації. Порядок контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 9 березня 1999 р. №339 (зі змінами) [12].

Специфічною була взаємодія органів публічної влади радянської доби – це була сувора ієрархія владних структур, в тому числі й представницьких органів. Така система організації влади була пов'язана із застосуванням тоталітарних методів жорсткого централізованого управління всіма економічними і соціальними процесами в країні. Місцеві ради разом з формально підпорядкованими їм виконкомами покликані були виконувати в основному ті ж функції, що й центральні органи державної влади, саме так забезпечувалося єдність державної влади, державного управління. Така модель взаємин виходила із принципу «демократичного централізму», відповідно до якого місцеві ради були просто підніжжям піраміди єдиної державної влади.

Згідно з державним курсом на європейську інтеграцію України, «політика місцевого і регіонального розвитку має базуватися на загальноєвропейських стандартах і засадах: децентралізації державного управління, деконцентрації владних повноважень, партнерстві та кооперації зусиль місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, концентрації і раціональному використанні ресурсного забезпечення, субсидіарності щодо надання державних і громадських послуг населенню» [14, с.134–140]. З огляду на європейський вибір України, серед методологічних орієнтирів на шляху розв'язання вказаної проблеми, на нашу думку, важливе місце посідає принцип субсидіарності, який лежить в основі

розмежування владних повноважень більшості інституцій Європейського Союзу. Субсидіарність – один з основоположних принципів ЄС, згідно з яким ЄС вдається до будь-яких заходів лише в тому разі, якщо вони є ефективнішими за відповідні заходи на національному, регіональному або місцевому рівнях (виняток становлять сфери виняткової компетенції Спільноти) [3, с. 428].

Як вже зазначалося вище, об'єктом взаємин між підсистемами публічної влади є певне коло питань, вирішення яких спрямоване на створення матеріальних і духовних благ і задоволення, а отже, загальних і приватних, державних і місцевих інтересів.

Учені по-різному підходять до питання виділення типів управлінських відносин. У більшості випадків ці відносини розглядаються у вертикальній і горизонтальній проекціях [11, с. 130]. Класифікація на вертикальні та горизонтальні управлінські відносини здійснюється на основі принципу співвідношення прав і обов'язків учасників цих відносин. Вертикальні стосунки, в яких один з учасників підпорядкований іншому, тобто даний вид відносин складається між супідрядними суб'єктами, коли один з них наділений повноваженнями впливати на інший, незалежно від волі останнього. Горизонтальні відносини складаються між учасниками, які не підпорядковані один одному (між не супідрядними суб'єктами).

Таким чином, при здійсненні взаємодії можна виділити два основних типи структурних зв'язків: координаційні структурні зв'язки і субординаційні структурні зв'язки. Аналіз взаємовідносин МДА та ОМС дозволяє зробити висновок, що тут присутні обидва методи (види взаємодії), які мають відмінні властивості і характеризують їх як відокремлені, самостійні.

Вважаємо, що взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування має базуватися на таких *принципах*: законності, тобто правової регламентації діяльності кожного суб'єкта взаємодії; гласності; взаємної відповідальності та динамічності взаємодії; ініціативної ролі органів місцевого самоврядування у процесі взаємодії; повної незалежності суб'єктів

взаємодії у використанні правомірних засобів та методів управління; розмежування функцій та відповідальності суб'єктів взаємодії; визначення обсягу та меж повноважень суб'єктів взаємодії на основі укладення договорів і угод; самостійності кожного суб'єкта взаємодії в межах їх повноважень; консенсусу при вирішенні питань спільного ведення і делегованих повноважень; забезпеченості фінансовими та матеріальними ресурсами при реалізації питань, що потребують спільного вирішення [8, с. 91].

Взаємодія тісно пов'язана з координацією діяльності. Координація – це вид взаємодії, який ґрунтується на взаємній зацікавленості в доцільних, спільних діях рівноправних органів. Можна погодитися з К. Колесником, який під координацією розуміє управлінську діяльність, спрямовану на узгодження функціонування елементів системи в режимі, який забезпечує найбільш ефективне досягнення поставлених перед системою цілей, тобто координація і полягає в організації, насамперед правовими засобами, взаємодії між елементами системи (координація – це організація взаємодії) [9, с. 68].

Взаємодія і координація – близькі, але не тотожні поняття, бо взаємодія – це вид зв'язку між органами публічної влади, але не настільки тісний і регулярний, як при координації їх діяльності. Потреба у взаємодії між підсистемами публічної влади продиктована інтересами об'єднання можливостей цих структур, які пов'язані між собою комплексом інформаційних, фінансових та інших ресурсів. Ефективність взаємодії як засада координації означає досягнення спільних цілей, які ставили перед собою учасники координації, дієвість, здатність до реалізації рішень.

Координаційна діяльність базується на взаємодії її учасників, а взаємодія органів публічної влади може мати місце як у межах координації, так і поза нею. Процес координації здійснюється в декілька *етапів*: 1 – аналіз ситуації і осмислення кола проблем, вироблення конкретних пропозицій (заходів) щодо вирішення проблеми, взаємний обмін інформацією; 2 – визначення кола питань, які слід винести на обговорення найближчої наради;

3 – засідання координаційної наради з прийняттям відповідного рішення; 4 – реалізація рішень наради шляхом здійснення скоординованих заходів; 5 – контроль за їх виконанням шляхом обговорення на координаційній нараді, яка є стрижневим елементом усієї системи координації.

Б. Лазарєв обґрунтовано вважає, що загальні положення філософії про форму та зміст мають пряме відношення до державного управління при дослідженні форм взаємовідносин місцевих органів публічної влади, тому що відображають нові можливості, підходи при вирішенні існуючих проблем у цій області [10, с. 3]. *Зміст взаємовідносин* органів влади – це компетенція взаємодіючих органів, цілі, завдання, конституційні принципи та характер взаємодії. Сутність цього явища – правова природа взаємодіючих органів, вона має свій внутрішній вияв у змісті. Форма взаємин – це спосіб внутрішньої організації та зовнішнього прояву змісту самих взаємин [2, с. 154]. Відповідно до цілей взаємодія може бути разовою, періодичною, постійною. У загальноприйнятому розумінні «метод» означає сукупність прийомів, за допомогою яких здійснюється діяльність. Метод правового регулювання – це вся сукупність способів правового впливу на суспільні відносини [17, с. 76].

Існуючі *форми взаємодії* органів публічної влади можна умовно поділити на статичні та динамічні. Так, до статичних форм можна віднести делеговані повноваження, здійснення яких носить постійний, так би мовити, статичний характер. Зокрема, ст. 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» – «Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям» – передбачає перелік повноважень, які районні, обласні ради делегують відповідним місцевим державним адміністраціям [4]. Динамічні форми взаємодії між органами публічної влади включають: взаємний обмін інформацією; підготовка спільних узагальнень практики діяльності; спільні заходи по інформуванню громадськості про діяльність органів публічної влади; спільні заходи, спрямовані на підвищення професійної кваліфікації працівників;

спільне проведення перевірок виконання законів. Нами виокремлено наступні форми взаємодії органів влади, такі, як узгоджена діяльність; ділове співробітництво; діловий контакт. *Узгоджена діяльність* органів місцевого самоврядування з органами прокуратури, міліції, податкової інспекції, служби безпеки України, державної місцевої адміністрації та іншими державними органами, включає заходи, спрямовані на протидію та запобігання правопорушенням і злочинності на території громади, додержання законності, прав і свобод людини і громадянина, реалізацію повноважень місцевого самоврядування тощо. *Ділове співробітництво* органів місцевого самоврядування здійснюється з метою об'єднання зусиль у вирішенні завдань, спільних інтересів територіальної громади; поєднанні місцевих і державних інтересів; захисті конституційних прав і інтересів людини і громадянина тощо. *Діловий контакт* органів місцевого самоврядування – це форма взаємодії із представниками масової інформації, трудових колективів, організацій, установ, суб'єктами підприємницької діяльності та окремих громадян, а також правоохоронними та державними органами при висвітленні актуальних питань щодо реалізації територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування, захисту інтересів громади, або прав і законних інтересів людини і громадянина, протидії правопорушенням та злочинності, тощо [8, с. 90].

У системі органів публічної влади *форма взаємин* – це зовнішнє вираження дії (сукупності дій), які здійснюються з метою управління справами даної адміністративно-територіальної одиниці, в межах компетенції, встановленої законом. Досліджуючи форми взаємодії органів влади можна говорити про два аспекти: правовий та організаційний. Правова форма – це діяльність, пов'язана зі створенням юридичних актів. Організаційна форма – це фактична діяльність, пов'язана зі встановленням зв'язків між різними суб'єктами [18, с. 128]. Організаційна форма діяльності органу уособлює порядок, в якому він реалізує свої функції, або, іншими словами, своє призначення. Організаційних форм діяльності в органу може

бути одна або декілька, але головним при цьому є те, що кожна з них обумовлена природою органу, слугує одним і тим же цілям, відображає один і той же характер його заходів [1, с. 16].

Серед основних організаційних форм діяльності органів влади слід виділити: засідання (організаційні та робочі); доповіді; спільні розробки проектів нормативно-правових документів; круглі столи, семінари, конференції та ін. На організаційних засіданнях створюються спільні комісії для вирішення конкретних завдань. На них визначаються основні завдання діяльності цих комісій, заслуховуються звіти про роботу і т.д. Для вирішення разових спільних питань створюються спільні тимчасові групи та комісії, а для вирішення питань що вимагають постійної взаємодії створюються постійно діючі робочі групи та комісії. З питань, що стосуються всіх муніципальних утворень даного регіону, можлива спільна робота через асоціації муніципальних утворень, для чого їм надається необхідний статус.

Мета робочих засідань – практична реалізація своїх функцій і компетенцій. Доповіді – викладення з обґрунтуванням комісіями основних положень своїх висновків, рекомендацій за результатами виконаної роботи на засіданнях. Цінність проведення круглих столів, семінарів, науково-практичних конференцій, консультацій і т.д. полягає в тому, що органи влади отримують можливість для всебічних контактів з представниками органів влади, різними суб'єктами суспільно-політичних відносин України та зарубіжних країн.

Співпраця між ОМС і МДА сприятиме: поглибленню процесів демократизації суспільства; зміцненню партнерства між місцевими органами влади і економії часу на вирішення спорів; поліпшенню іміджу міста серед регіонів і в міжнародному співтоваристві; залученню додаткових ресурсів розвитку соціально-економічної сфери та підвищенню довіри до діяльності місцевих органів публічної влади.

Проведений аналіз взаємовідносин підсистем органів публічної влади дає можливість зробити такі висновки. До тих пір, поки не буде розв'язано

одну з головних проблем організації державного управління – налагодження дієвих механізмів взаємозв'язку, співпраці і чіткого розмежування повноважень між центральними та місцевими органами влади, між МДА та ОМС, найкращі організаційні моделі державного управління приречені на провал. Окремі положення законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні» не здатні забезпечити створення дієздатної системи розподілу повноважень та відповідальності на місцях і мають низку недоліків. З метою гармонізації взаємовідносин потрібно внести відповідні корективи до законодавчої бази, а саме, прийняти положення або нові закони "Про делеговані повноваження" та "Про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування", які дозволять вирішити низку важливих ключових питань, зокрема:

- закріпити основні положення делегованих повноважень, визначити суб'єктний склад делегованих повноважень, врегулювати процес делегування повноважень, встановити порядок передачі фінансових та/або матеріальних ресурсів на виконання делегованих повноважень, визначити відповідальність за невиконання делегованих повноважень, закріпити систему контролю за реалізацією делегованих повноважень та встановити порядок розгляду спірних питань, що виникають у ході реалізації делегованих повноважень;

- визначити механізм взаємодії між представницькими та виконавчими органами державної влади на місцях, розмежовувати їх компетенції та наблизитись до розумної децентралізації державної влади;

- встановити основні принципи та форми взаємодії державних і місцевих органів влади для ефективного вирішення питань державного і місцевого значення, управління процесами економічного і соціального розвитку регіону в інтересах населення;

- регламентувати міжбюджетні відносини між органами влади, організаційну та інформаційну взаємодію;

– чітко визначити предмети відання органів державної влади та місцевого самоврядування, питання, які потребують їх спільного вирішення, порядок наділення органів місцевого самоврядування державними повноваженнями. Тут обов'язково повинен передбачатися принцип передачі матеріальних і фінансових коштів для здійснення окремих державних повноважень органами місцевого самоврядування та процес здійснення ними цих повноважень, підстави і порядок їх припинення.

Умови функціонування механізму розмежування повноважень регіональних державних органів та органів місцевого самоврядування з питань, що потребують спільного вирішення з урахуванням економічних, соціальних та інших особливостей регіону, доцільно було б визначити спеціальною угодою або адміністративним договором. Його сторонами повинні виступати органи державної влади та місцевого самоврядування в межах закріплених за ними повноважень. Предметом договору можуть бути конкретні питання, що потребують спільного вирішення, умови та порядок їх здійснення, форми взаємодії і співпраці під час виконання договору, а також інші пов'язані з ним питання.

Нагальною проблемою державотворення в Україні є створення більш раціональної та ефективної системи територіальної організації публічної влади в державі, здатної гарантувати найвищу соціальну цінність людини, створити оптимальні умови для її розвитку, забезпечити комплексний і стабільний розвиток усіх територіальних утворень шляхом найповнішого використання їх потенціалу, удосконалення адміністративно-територіального устрою України шляхом створення відповідної до європейських стандартів територіальної і організаційної мережі органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Система органів публічної влади має бути збалансованою, в ній неможливі елементи дублювання та домінування однієї управлінської структури над іншою. До повноважень державної влади мають бути віднесені повноваження, виконання яких пов'язане із інтересами населення України в

цілому, а повноваження місцевого самоврядування повинні бути пов'язані з інтересами, спрямованими на безпосереднє забезпечення життєдіяльності територіальної громади. Виконання делегованих повноважень має в повному обсязі фінансуватися з державного бюджету, коли делегуються державні повноваження або у випадку делегування власних повноважень органів місцевого самоврядування, в порядку, передбаченому адміністративним договором.

Список використаних джерел

1. *Авакьян С. А.* Правовое регулирование деятельности Советов (Конституционные основы, теория, практика) / С. А. Авакьян. – М. : Юрид. лит., 1980. – 175 с.
2. *Веніславський Ф. В.* Конституційно-правові основи взаємовідносин законодавчої та виконавчої влади в Україні : дис. ... канд. юрид. наук / Ф. В. Веніславський. – Х., 2000. – 215 с.
3. *Грицяк І. А.* Правова та інституційна основи Європейського Союзу / І. А. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов: підручник / за заг. ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, О. Рудіка, Л. Прокопенка, В. Стрельцова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 620 с. – (Серія «Бібліотека державного службовця у галузі європейської інтеграції»). – С. 428.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. // ВВР України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
5. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. №586 - XIV // ВВР України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.
6. *Колишко Р. А.* Децентралізація публічної влади в унітарній державі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Р. А. Колишко. – К., 2003. – 15 с.
7. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Юрінком, 1997. – 80 с.
8. *Корж В. П.* Форми взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними та іншими державними органами / В. П. Корж, І. М. Міхаєва // Державне управління та місцеве самоврядування : тези VIII Міжнар. наук. конгресу, 27 – 28 березня 2008 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2008. – С. 90-91.
9. *Колісник К. О.* Щодо понять „взаємодія” та „координація” в контексті державного управління / К. О. Колісник // Теорія та практика державного управління. – Вип. 2 : Державне управління та місцеве самоврядування : тези III Міжнар. наук. конгресу, 26 лютого 2003 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2003. – С. 67–69.
10. *Лазарев Б. М.* Компетенція органів управління / Б. М. Лазарев. – М. : Юрид. лит., 1972. – 280 с.
11. *Нижник Н. Р.* Види державно-управлінських відносин / Н. Р. Нижник // Державне управління: теорія та практика. – К., 1998.
12. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади Постанова Кабінету Міністрів України // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 10. – Ст. 28.
13. Про порядок делегування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Проект Закону України від 01.02.2008 р. №1472. – Режим доступу : <http://gska2.rada.gov.ua>

14. *Пухтинський М.* Нова парадигма місцевого і регіонального розвитку / М. Пухтинський, А. Толстоухов // Муніципальний рух: новий етап розвитку: матеріали VII Всеукр. муніцип. слухань “Муніципальний рух в Україні – 10 років розвитку”, м. Бердянськ, 6-8 вересня 2001 р. – К. : Логос, 2002. – С. 134–140.

15. Рішення Харківської обласної ради від 26 жовтня 2006 р. «Про упорядкування питань управління майном, що є у спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст області». – Режим доступу : <http://www.oblrada.kharkov.ua>

16. Рішення Харківської обласної ради від 28 квітня 1998 р. «Про делегування повноважень обласної ради» Режим доступу: <http://www.oblrada.kharkov.ua>

17. *Скакун О. Ф.* Теория государства и права : учебник. – Х. : Консум, 2000. – 704 с.

18. Теория государства и права : курс лекций / под ред. М. Н. Марченко. – М. : Зерцало, 1997. – С. 143.

Minayeva I. M. Forms of interaction of public organs at local level.

This article investigates the forms, methods and content of public power relationships subsystems (local government and local administrations), the principles of their coordination and implementation of delegated powers.

Key words: local government, local government administration; forms and methods of interaction between authorities; objects relationships; content relationships; delegation; coordination.

Минаева И. Н. Формы взаимодействия органов публичной власти на местном уровне.

В статье исследуются формы, методы и содержание взаимоотношений подсистем публичной власти (органов местного самоуправления и местных государственных администраций), принципы их координационной деятельности и реализация делегированных полномочий.

Ключевые слова: органы местного самоуправления; местные государственные администрации; формы и методы взаимодействия органов власти; объекты взаимоотношений; содержание взаимоотношений; делегирование полномочий; координация деятельности.